

רמב"ם

הלכות עבודת יום הכפורים

הלכה פרק א

א ביום הצום מקריבין תמיד בשחר ותמיד בין הערבים כסדר כל יום ויום ומקריבין מוסף היום פר ואיל ושבעה כבשים כלם עולות ושעיר חטאת נעשה בחוץ והוא נאכל לערב ועוד מקריבין יתר על מוסף זה פר בן בקר לחטאת והוא נשרף ואיל לעולה ושניהם משל כהן גדול ואיל הבא משל צבור האמור בפרשת אחרי מות והוא האיל האמור בחומש הפקודים בכלל המוסף והוא הנקרא איל העם ועוד מביאין משל צבור שני שעירי עזים אחד קרב חטאת והוא נשרף והשני שעיר המשתלח נמצאו כל הבהמות הקרבים ביום זה חמש עשרה. שני תמידין ופר ושני אילים ושבעה כבשים כולם עולות ושני שעירים חטאת אחד נעשה בחוץ ונאכל לערב והשני נעשה בפנים ונשרף ופר כהן גדול לחטאת והוא נשרף.

ב עבודת כל חמש עשרה בהמות אלו הקריבין ביום זה אינה אלא בכהן גדול בלבד אחד כהן המשיח בשמן המשחה או המרובה בבגדים ואם היתה שבת אף מוסף שבת אין מקריב אותו אלא כהן גדול וכן שאר העבודות של יום זה כגון הקטרת הקטורת של כל יום והטבת הנרות הכל עשוי בכהן גדול נשוי שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו.

ג שבעת ימים קודם ליום"כ מפרישין כהן גדול מביתו ללשכתו שבמקדש ודבר זה קבלה ממשה רבינו ומפרישין אותו מאשתו כל שבעת ימים אלו שמא תמצא אשתו נדה ונמצא טמא שבעת ימים ואינו יכול לעבוד ומתקנין לו כהן גדול אחר שאם יארע בזה פיסול יעבוד האחר תחתיו בין שאירע בו פיסול קודם תמיד של שחר בין שאירע בו פיסול אחר שהקריב קרבנו זה שנכנס תחתיו אינו צריך חינוך אלא עבודתו מחנכתו ומתחיל מעבודה שפסק בה הראשון עבר יום הכפורים הרי הראשון חוזר לעבודתו והשני עובר וכל מצות כהונה גדולה עליו אלא שאינו עובד ככהן גדול ואם עבד עבודתו כשירה ואם מת הראשון זה השני מתמנה תחתיו.

ד בשבעת ימים אלו מזין עליו מאפר הפרה בשלישי להפרשתו ובשביעי שהוא ערב יוה"כ שמא נטמא במת ולא ידע ואם חל יום שבת בשלישי או בשביעי שלו דוחין את ההזייה.

ה כל שבעת הימים מרגילין אותו בעבודות זורק את הדם ומקטיר את הקטרת ומטיב את הנרות ומקטיר איברי תמיד על המזבח כדי שיהיה רגיל בעבודה ביום הכפורים ומוסרין לו זקנים מזקני בית דין וקוראים לפניו ומלמדין אותו עבודת היום וסידורה ואומרין לו אישי כהן גדול קרא אתה בפיו שמא שכחת או שמא לא למדת דבר זה וערב יוה"כ בשחרית היו מעמידין אותו בשערי המזבח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיהיה מכיר ורגיל בעבודה.

ו כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשקה ערב יום הכפורים עם חשיכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה שהמאכל מביא את השינה ולא היו מניחין אותו לישן שמא יראה קרי ולא היו מאכילין אותו דברים המרגילין לשכבת זרע כגון ביצים וחלב חם וכיוצא בהן.

ז בימי בית שני צץ המינות בישראל ויצאו הצדוקין מהרה יאבדו שאינן מאמינין בתורה שבעל פה והיו אומרין שקטרת של יוה"כ מניחין אותה על האש בהיכל חוץ לפרוכת וכשיעלה עשנה מכניס אותה לפניו לקדש הקדשים הטעם זה שכתוב בתורה כי בענן אראה על הכפרת אמרו כי הוא ענן הקטורת ומפי השמועה למדו חכמים שאין נותן הקטרת אלא בקדש הקדשים לפני הארון שנאמר ונתן הקטרת על האש לפני ה' ולפי שהיו חוששין בבית שני שמא כהן גדול זה נוטה לצד מינות היו משביעין אותו ערב יום הכפורים ואומרים לו אישי כהן גדול אנו שלוחי בית דין ואתה שלוחנו ושליח בית דין משביעין אנו עליך במי ששכן את שמו בבית הזה שלא תשנה דבר שאמרנו לך והוא פורש ובוכה על שחשדוהו במינות והן פורשין ובוכין לפי שחשדו למי שמעשיו סתומין שמא אין בלבו כלום.

ח כל לילי יוה"כ כהן גדול יושב ודורש אם היה חכם ואם היה תלמיד דורשים לפניו אם היה רגיל לקרוא קורא ואם לאו קורין לפניו כדי שלא יישן ובמה קורין לפניו בכתבי הקדש בקש להתנמנם פרחי לוייה מכין לפניו באצבע צרדה ואומרים לו אישי כהן גדול עמוד והצטנן מעט על הרצפה כדי שלא תישן ומתעסקין עמו עד שמגיע זמן שחיטה ולא היו שוחטין עד שמכירין שעלה עמוד השחר בודאי שמא ישחטו בלילה.

הלכה פרק ב

א כל מעשה התמידין והמוספין של יום זה כהן גדול עושה אותן והוא לבוש בבגדי זהב ועבודות המיוחדות ליום זה בבגדי לבן ועבודה המיוחדת ליום זה היא מעשה הפר של כהן גדול ושני השעירים שאחד מהן שעיר המשתלח והקטרת הקטורת בקדש הקדשים כל אלו בבגדי לבן הם נעשים.

רמב"ם

ב כל עת שישנה הבגדים ויפשוט בגדים ולובש בגדים אחרים טעון טבילה שנאמר ופושט את בגדי הבד ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ולבש את בגדיו וחמש טבילות ועשרה קידושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום כיצד בתחלה פושט בגדי חול שעליו וטובל ועולה ומסתפג ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו ושוחט את התמיד ומקטיר קטורת של שחר של כל יום ומטיב את הנרות ומקטיר איברי התמיד עם החביתין והנסכים ומקריב הפר ושבעה כבשים של מוסף היום ואח"כ מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי הזהב וטובל ועולה ומסתפג ולובש בגדי לבן ומקדש ידיו ורגליו ועובד עבודת היום כל הוידיים עם ההגלה וזריקת הדמים בפנים והקטרת הקטורת בקודש הקדשים ומוסר השעיר למשלחו לעזאזל ומוציא אימורי הפר והשעיר הנשרפים ומוסר שארן לשריפה ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי לבן וטובל ועולה ומסתפג ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו ומקריב שעיר חטאת של מוסף היום ואילו ואיל העם והם עולות ומקטיר אימורי פר ושעיר הנשרפין ומקריב תמיד של בין הערבים ואח"כ מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטובל ועולה ומסתפג ולובש בגדי לבן ומקדש ידיו ורגליו ונכנס לקדש הקדשים ומוציא משם את הכף ואת המחטה ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי לבן וטובל ועולה ומסתפג ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו ומקטיר קטרת של בין הערבים של כל יום ומטיב את הנרות בין הערבים ומקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב ולובש בגדי חול ויוצא.

ג כל הטבילות האלו והקידושין כולן במקדש שנאמר ורחץ את בשרו במים במקום קדוש חוץ מטבילה ראשונה שהוא רשאי לטבול אותה בחול שאינה אלא להוסיף כוונתו שאם יזכור טומאה ישנה שבידו יפרוש ממנה בטבילה זו לשמה וכל כהן שלא טבל בין בגדים לבגדים או שלא קדש בין בגד לבגד ובין עבודה לעבודה ועבד עבודתו כשירה.

ד היה כהן גדול זקן או חולה מלבנין עשיות של ברזל באש מבערב ולמחר מטילין אותן במים כדי להפיג צינתן שאין שבות במקדש או מערבין מים חמין במי המקוה עד שתפיג צינתן.

ה בכל יום כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הכיור כשאר הכהנים והיום מקדש מקיתון של זהב משום כבודו בכל יום הכהנים עולים במזרחו של כבש ויורדין במערבו והיום עולים באמצע ויורדין באמצע לפני כהן גדול כדי להדרו בכל יום מי שזכה במחטה חותה במחטה של כסף ומערה האש למחטה של זהב והיום חותה כהן גדול במחטה של זהב ובה נכנס להיכל שלא ליגעו בתוספת עבודה וכן מחטה של כל יום מחזקת ארבעה קבין ושל היום שלשה קבין ובכל יום היתה כבידה והיום קלה ובכל יום ידה קצרה והיום ארוכה כדי להקל על כהן גדול שלא ייגע בכל יום ויום היו על המזבח שלש מערכות של אש והיום היו שם ארבע מוסיפין מערכה כדי להדר המזבח ולעטרו.

ו זה שנאמר בתורה וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל מפי השמועה למדו שזה וידוי דברים נמצאת למד שהוא מתודה ביום זה שלשה וידויים אחד על ידי עצמו תחילה וידוי שניע"עצמו עם שאר הכהנים ושניהם על פר החטאת אשר לו והוידוי שלישי על ידי כל ישראל על שעיר המשתלח ומזכיר את השם בכל וידוי מהן שלש פעמים כיצד הוא אומר אנה השם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אנה השם כפר נא לחטאים ולעוונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ופשעתי וכו' שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו הרי שלש פעמים הזכיר את השם וכן בכל וידוי מהן וכשהוא נותן את הגורל על שעיר החטאת אומר להשם חטאת נמצא מזכיר את השם ביום זה עשר פעמים ובכולם הוא מזכיר ככתבו שהוא השם המפורש בראשונה היה מגביה את קולו בשם כיון שרבו פרוצין חזרו לאומרו בקול נמוך ומבליעו בנעימות עד שלא יכירו בו אפילו חבריו הכהנים.

ז כל הכהנים והעם העומדים בעזרה כשהם שומעים את השם המפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה היו כורעים ומשתחיים ונופלים על פניהם ואומרים בשכמל"ו שנאמר כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו ובשלשת הוידויים היה מתכוין לגמור את השם כנגד המברכין ואומר להן תטהרו וכל היום כשר לוידוי יום הכפורים ולוידוי הפרים הנשרפים.

הלכה פרק ג

א שני הגורלות אחד כתוב עליו להשם ואחד כתוב עליו לעזאזל והם כשרים מכל דבר בין מן העץ בין מן האבן בין מן המתכת אבל לא יהיה אחד גדול ואחד קטן אחד כסף ואחד זהב אלא שניהם שוין ושל עץ היו ובבית שני עשו אותם של זהב ומניחין שני הגורלות בכלי אחד המחזיק שתי הידים כדי שיכניס שתי ידיו ולא יתכוין וכלי זה חול הוא ושל עץ היה וקלפי שמו.

ב היכן מגריל במזרח העזרה בצפון המזבח מניחין שם הקלפי ומעמידין שני השעירים פניהן למערב ואחוריהם למזרח וכהן גדול בא לשם והסגן מימינו וראש בית אב משמאלו ושני השעירים לפניו אחד לימינו ואחד לשמאלו.

ג טרף בקלפי והעלה שני הגורלות בשתי ידיו לשם שני השעירים ופותח ידיו אם של שם עלה בימינו הסגן אומר אישי כהן גדול הגבה ימינך ואם בשמאל עלה ראש בית אב אומר לו אישי כהן גדול הגבה שמאלך ונותן שני הגורלות על שניהם של ימין על ימין ושל שמאל על של שמאל ואם לא נתן לא עיכב אלא שחיסר מצוה שההנחה מצוה שאינה מעכבת וההגלה מעכבת אף על פי שאינה עבודה לפיכך ההנחה כשירה בזר והעליית הגורלות מן הקלפי פסולה בזר.

רמב"ם

ד וקושר לשון זהורית משקל שתי סלעים בראש שעיר המשתלח ומעמידו כנגד בית שלוחו ולנשחט כנגד בית שחיטתו ושוחט את פר החטאת אשר לו ואת השעיר שעלה עליו הגורל לשם.

ה ומכניס דמן להיכל ומזה מדם שניהן ביום הזה ארבעים ושלוש הזיות ואלו הן:

מזה תחילה מדם הפר שמונה הזיות בקדש הקדשים בין בדי הארון קרוב לכפורת בטפח שנאמר ולפני הכפורת יזה וגו' ומזה שם אחת למעלה ושבע למטה מפי השמועה למדו שזה שנאמר שבע פעמים יזה יתר על הזייה ראשונה וכך היה מונה אחת אחת אחת ושתיים אחת ושלוש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע ולמה מונה ככה שמא ישכח וימנה הזייה ראשונה מכלל השבע ואח"כ מזה מדם השעיר בין בדי הארון שמונה אחת למעלה ושבע למטה ומונה כדרך שמונה בדם הפר וחוזר ומזה בהיכל על הפרוכת מדם הפר שמונה אחת למעלה ושבע למטה שכן נאמר בדם הפר על הכפורת ולפני הכפורת ומונה כדרך שמונה בפנים וחוזר ומזה מדם השעיר כן על הפרוכת שמונה הזיות אחת למעלה ושבע למטה שנאמר בדם השעיר ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר ומונה כדרך שמונה בפנים וכל אלו ההזיות אינו מתכוין בהן להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף ואחר כך מערב שני הדמים דם הפר ודם השעיר ומזה משניהם ארבע הזיות על ארבע קרנות מזבח הזהב שבהיכל ושבע הזיות על אמצעו של מזבח זה.

ו וכל אלו הארבעים ושלוש הזיות טובל אצבעו בדם טבילה על כל הזייה לא שיזה שתי הזיות מטבילה אחת ושירי הדם שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון.

ז ואח"כ משלח את השעיר החי ביד איש המוכן להוליכו למדבר והכל כשרים להוליכו אלא שעשו כהנים גדולים קבע ולא היו מניחים את ישראל להוליכו וסוכות היו עושין מירושלים עד תחלת המדבר ושובת איש אחד או אנשים הרבה בכל סוכה וסוכה מהן כדי שיהיו מלוין אותו מסוכה לסוכה על כל סוכה וסוכה אומרין לו הרי מזון והרי מים אם כשל כחו וצריך לאכול אוכל ומעולם לא הוצרך אדם לכך ואנשי הסוכה האחרונה עומדין בסוף התחום ורואין את מעשי מרחוק כיצד היה עושה חולק לשון של זהורית שבקרניו חציו קושר בסלע וחציו קושר בין שתי קרניו ודוחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד לא היה מגיע לחצי ההר עד שהוא נעשה איברים איברים ובא ויושב לו תחת סוכה האחרונה עד שתחשך ודרכיות היו עושין ומניפין בסודרין כדי שידעו שהגיע שעיר למדבר ואחר שמשלח את השעיר ביד מוליכו חוזר אצל הפר והשעיר שהזה דמן לפניו וקורען ומוציא את אימוריהן ונותנם בכלי ומקטירן על גבי המזבח ומחתך שאר בשרן חתיכות גדולות מעורות זו בזו כמין קליעה ואינו מפרק אותן ומשלחן ביד אחרים להוציא לבית השריפה ומנתחין אותן שם בעורן כמו שביארנו.

ח כיון שהגיע שעיר למדבר יצא כהן גדול לעזרת הנשים לקרות בתורה ובזמן קריאתו שורפין הפר והשעיר בבית הדשן לפיכך הרואה כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין ושריפתן כשירה בזר כמו שביארנו.

ט קריאה זו אינה עבודה לפיכך אם רצה לקרות בבגדי חול לבנים משלו קורא ואם רצה לקרות בבגדי לבן קורא שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן שלא בשעת עבודה כמו שביארנו.

י כיצד הוא קורא יושב בעזרת הנשים וכל העם עומדין לפניו וחזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור שבפרשת מועדות עד סוף הענין וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקודים עד סוף הענין קורא אותו על פה ולמה קורא על פה שאין גוללין ספר תורה בציבור ולמה לא יקרא בספר אחר לפי שאין אחד קורא בשני ספרים משום פגם ראשון.

יא בעת שקורא מברך לפניו ולאחריה כדרך שמברכין בבית הכנסת ומוסיף לאחריה שבע ברכות ואלו הן: רצה ה' אלהינו וכו' מודים אנחנו לך וכו' סלח לנו אבינו כי חטאנו וכו' וחותרם בה בא"י מוחל עונות עמו ישראל ברחמים הרי שלש ברכות כתקנן ומברך על המקדש ברכה בפני עצמה יהיה עניינה שיעמוד המקדש ושכינה בתוכו וחותרם בה בא"י שוכן בציון ומברך על ישראל ברכה בפני עצמה עניינה שיושיע ה' את ישראל ולא יסור מהן מלך וחותרם בה בא"י הבוחר בישראל ומברך על הכהנים ברכה בפני עצמה עניינה שירצה המקום מעשיהם ועבודתם ויברכם וחותרם בה בא"י מקדש הכהנים ואחר כך אומר תפלה ותחנה ורנה ובקשה כפי מה שהוא רגיל וחותרם הושע ה' עמך ישראל שעמך ישראל צריכין להושע בא"י שומע תפלה.

הלכה פרק ד

רמב"ם

א

סדר כל המעשים שביום זה כך הוא:

כחצות הלילה מפיסין לתרומת הדשן ומסדרין את המערכה ומדשנין את המזבח כדרך שעושיין בכל יום על הסדר שביארנו עד שיגיעו לשחיטת התמיד כשיגיעו לשחוט את התמיד פורסין סדין של בוץ בין כהן גדול ובין העם ולמה של בוץ כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ ופושט בגדי חול וטובל ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו ושוחט בתמיד רוב שנים ומניח אחר לגמור השחיטה ומקבל הדם וזורקו על המזבח כמצותו ואח"כ נכנס להיכל ומקטיר קטורת של שחר ומטיב את הנרות ומקטיר איברי התמיד והחביתין והנסכים ככל סדר התמיד של כל יום שביארנו ואחר התמיד מקריב הפר ושבעת הכבשים של מוסף היום ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטובל ולובש בגדי לבן ומקדש ידיו ורגליו ובא לו אצל פרו ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן עומד במזרח ופניו למערב וסומך שתי ידיו על ראש הפר ומתודה וכך היה אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי אנא השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ולפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך לאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. ואח"כ מגריל על שני השעירים וקושר לשון של זהורית בראש המשתלח ומעמידו כנגד בית שלוחו ולנשחט כנגד בית שחיטתו ובא לו אצל פרו שנייה וסומך שתי ידיו על ראשו ומתודה וידוי שני וכך הוא אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך אנא השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה וגו' ואחר כך שוחט את הפר ומקבל את דמו ונותנו למי שהוא מנדנדו שלא יקרב (ומניחה) על הרובד הרביעי של היכל מבחוץ ונוטל את המחטה וחותה בה אש מעל המזבח מן הסמוך למערב שנאמר מעל המזבח מלפני ה' ויורד ומניחה על הרובד שבעזרה ומוציאין לו את הכף וכלי מלא קטרת דקה מן הדקה וחופן ממנה מלא חפניו לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות הגדול לפי גדלו והקטן לפי קוטנו ונותן לתוך הכף. כבר ביארנו שהולכה בשמאל פוסלת בדם הקדשים ושאר העבודות ולפיכך היו מן הדין שיוליך המחטה בשמאלו וכף הקטורת בימינו אבל מפני כובד המחטה ועוד שהיא חמה אינו יכול לסובלה בשמאלו עד הארון לפיכך נוטל המחטה בימינו וכף הקטורת בשמאלו ומהלך בהיכל עד שהוא מגיע לקדש הקדשים מצא הפרוכת פרופה נכנס לקדש הקדשים עד שהוא מגיע לארון הגיע לארון נותן המחטה בין שני הבדים ובבית שני שלא היה ארון היה מניחה על אבן השתייה ואוחז שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשיניו ומערה הקטורת בגודלו לתוך חפניו עד שמחזירה למלוא חפניו כשהיתה וזו היא עבודה קשה שבמקדש וצובר את הקטרת על גבי הגחלים בידו לפניו במחטה כדי שתהיה הקטורת קרוב לארון ורחוקה מפניו שלא יכוה וממתין שם עד שיתמלא הבית עשן ויצא והוא מהלך אחרונה מעט מעט פניו לקדש ואחוריו להיכל עד שיצא מן הפרוכת ומתפלל שם בהיכל אחר שיצא תפלה קצרה שלא להבעית את העם שמא יאמרו מת בהיכל וכך היה מתפלל יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שאם תהיה שנה זו שחונה תהיה גשומה ולא יסור שבט מבית יהודה ולא יהיו עמך בית ישראל צריכין לפרנסה ואל תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים.

ב

בשעת הקטרת הקטורת בקדש הקדשים כל העם פורשים מן ההיכל בלבד ואינן פורשים מבין האולם ולמזבח שאין פורשים מבין האולם ולמזבח אלא בשעת הקטרה בהיכל בכל יום ובשעת מתן דמים בהיכל כמו שביארנו בהלכות תמידין ואח"כ נוטל דם הפר מזה שהוא מנדנדו ונכנס בו לקדש הקדשים ומזה ממנו שם שמונה הזיות בין בדי הארון ויוצא ומניחו בהיכל על כן הזהב שהיה שם ואחר כך יוצא מן ההיכל ושוחט את השעיר ומקבל את דמו ונכנס בו לקדש הקדשים ומזה ממנו שם שמונה הזיות בין בדי הארון ויוצא ומניחו על כן הזהב שני שבהיכל ואחר כך נוטל דם הפר מעל הכן ומזה ממנו על הפרוכת כנגד הארון שמונה הזיות ומניח דם הפר ונוטל דם השעיר ומזה ממנו על הפרוכת כנגד הארון שמונה הזיות ואח"כ מערה דם הפר לתוך דם השעיר ומחזיר הכל למזרק שהיה בו דם הפר כדי שיתערבו יפה יפה ועומד לפניו ממזבח הזהב בין המזבח והמנורה ומתחיל להזות מדם התערובת על קרנות מזבח הזהב והוא מסבב והולך ומזה על הקרנות מבחוץ ומתחיל מקרן מזרחית צפונית לצפונית מערבית למערבית דרומית לדרומית מזרחית ועל כולן הוא נותן מלמטון למעלן חוץ מן האחרונה שהיתה לפניו שהוא נותן מלמעלן למטון כדי שלא יתלכלכו כליו וחותה הגחלים והאפר שבמזבח הזהב הילך והילך עד שמגלה זהבו ומזה מדם התערובת על טהרו של מזבח שבע פעמים בצד הדרום במקום ששלמו מתנות קרנותיו ויוצא ושופך שירי הדם על יסוד מערבי של מזבח החיצון.

ואחר כך בא אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו על ראשו ומתודה וכך הוא אומר אנא השם חטאו עוו ופשעו לפניך עמך בית ישראל אנא השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאו ושעוו ופשעו לפניך עמך בית ישראל ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' ואח"כ משלח את השעיר למדבר ומוציא אימורי פר ושעיר שהכניס דמן לפניו ונותן בכלי ומשלח השאר לבית הדשן לשריפה ויוצא לעזרת הנשים וקורא שם אחר שיגיע השעיר למדבר ואחר כך מקדש ופושט בגדי לבן וטובל ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו ועושה השעיר הנעשה בחוץ שהוא מכלל קרבנות מוסף היום ומקריב אילו ואיל העם שנאמר ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם ומקטיר האימורין של פר ושעיר הנשרפין ומקריב תמיד של בין הערבים ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטובל ולובש בגדי לבן ומקדש ונכנס לקדש הקדשים ומוציא את הכף ואת המחטה ואח"כ מקדש ופושט בגדי לבן וטובל ולובש בגדי זהב ומקדש ומקטיר קטרת של בין הערבים ומטיב את הנרות של בין הערבים כשאר הימים ואחר כך מקדש ידיו ורגליו ופושט בגדי זהב ולובש בגדי עצמו ויוצא לביתו וכל העם מלוין אותו עד ביתו ויום טוב היה עושה על שיצא בשלום מן הקדש.

הלכה פרק ה

א

כל עבודות שעובד בבגדי לבן בפנים בהיכל צריך לעשותן על הסדר שביארנו ואם הקדים בהן מעשה לחבירו לא עשה כלום.

רמב"ם

- ב** קטרת שחפנה קודם שחיתת הפר לא עשה כלום אע"פ שהחפינה בעזרה צורך פנים בעבודת פנים היא וכן שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה כלום אף על פי שהשחיטה בעזרה הרי דמו נכנס לפנים.
- ג** איל ושעיר המוספין שעשה אותן קודם עבודת היום אינן כלום.
- ד** הקדים דם השעיר לדם הפר בקדש הקדשים קודם שיגמור עבודתו יזה מדם הפר כמצותו ואח"כ יביא שעיר אחר וישחוט אותו ויזה מדמו בקדש הקדשים כמצותו ויפסל הראשון הקדים דם השעיר לדם הפר במתנות שבהיכל על הפרוכת יחזור ויזה מדם השעיר פעם שנייה לאחר דם הפר.
- ה** נשפך הדם עד שלא גמר מתנות שבקדש הקדשים יביא דם אחר ויחזור ויזה בתחילה בקדש הקדשים.
- ו** גמר מתנות שבקדש הקדשים והתחיל במתנות שבהיכל ונשפך הדם עד שלא גמר יביא דם אחר ויתחיל מתחילת הזיות שבהיכל.
- ז** גמר מתנות שבהיכל והתחיל ליתן על מזבח הזהב ונשפך הדם עד שלא גמר יביא דם אחר ומתחיל מתחילת מתנות המזבח שכולן כפרה בפני עצמן הן.
- ח** גמר מתנות המזבח ואחר כך נשפך הדם אינו צריך להביא דם אחר ששפיכת השירים על מזבח החיצון אינה מעכבת ואם דם הפר הוא שנשפך קודם שיגמור כל המתנות הרי זה מביא פר אחר ויחפון קטרת פעם שנייה קודם שחיתת הפר ויקטיר הקטורת ואח"כ יביא דמו ויזה ממנו.
- ט** ואין מטמא בגדים ואין נשרף בבית הדשן אלא הפר הזה האחרון שבו נגמרה הכפרה.
- י** נתערב לו דם הפר בדם השעיר קודם שיגמור ההזיות נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם פר וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע לשם שעיר נתערבו במתנה אחרונה נותן אחת למטה לשם פר וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע למטה לשם שעיר.
- יא** נתחלפו הכוסות ולא ידע אי זה הוא כוס דם הפר ואי זה הוא כוס דם השעיר נותן מאחד מהן אחת למעלה ושבע למטה ונותן מן השני אחת למעלה ושבע למטה (וחוזר ונותן מן הראשון אחת למעלה ושבע למטה) נמצא מכל מקום שנתן מדם הפר ואחריו מדם השעיר.
- יב** קיבל דם הפר בשתי כוסות וקיבל דם השעיר בשתי כוסות ונתערבו מקצת הכוסות ולא נודע כוס דם הפר מכוס דם השעיר הרי זה מזה כל ההזיות כמצותן מן הכוסות שלא נתערבו ושופך שירי אלו שהזה מהן על היסוד כמצוה ואותן הכוסות שנתערבו ישפכו לאמה.
- יג** פר יוה"כ אף על פי שכהן גדול קונה משלו שנאמר פר החטאת אשר לו המקום הפקיר ממונו בו לכל אחיו הכהנים שאילו לא היה להן בו שותפות לא היו מתכפרין בו לפיכך אם מת כהן גדול קודם שישחט הפר הכהן שעומד תחתיו אינו מביא פר אחר אלא שוחט את של ראשון ואינו חטאת שמתו בעליה שתמות שאין חטאת הרבים מתה שחטת את הפר ומת קודם שיכפר בדמו הכהן האחר נכנס בדם זה ומכפר בו.
- יד** שני שעירי יום הכפורים מצותן שיהיו שוין במראה ובקומה ובדמים ולקחתן כאחת אע"פ שאינן שוין כשירין לקח אחד מהן היום ואחד למחר כשירים.
- טו** מת אחד מהן אם עד שלא הגריל מת יקח זוג לשני ואם משהגריל מת יביא שנים ויגריל עליהן בתחילה ורואה אי זהו שמת אם היה של שם אומר זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו ואם היה המת של עזאזל יאמר זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו והשני מן השנים שהגריל עליהן בסוף ירעה עד שיפול בו מום וימכר ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת הצבור מתה.
- טז** פר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהן וקרבו ונמצאו הראשונים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה וכן אם נמצאו הראשונים קודם שיקרבו אלו יקרבו הראשונים וירעו השניים עד שיפול בהן מום ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת הצבור מתה.

רמב"ם

- יז** המום פוסל בשעיר המשתלח אפילו מום עובר וכן אם נעשה מחוסר זמן נפסל כגון שנשחטה אמו לחולה ביום הכפורים שדחייתו לעזאזל היא שחיטתו.
- יח** היה טריפה פסול שנאמר יעמד חי.
- יט** חלה השעיר ואין יכול להלך מרכיבו על כתפו ואפילו בשבת.
- כ** חלה המשלח הרי זה משלחו ביד אחר.
- כא** נטמא המשלח הרי זה נכנס למקדש ונוטלו ויוצא שנאמר ביד איש עתי המדברה ביד זה שהוכן אפילו נטמא.
- כב** דחפו ונפל השעיר ולא מת ירד אחריו וימיתנו בכל דבר שממיתו ואיברי שעיר זה מותרין בהנייה.
- כג** נפחתה תקרה של היכל לא היה מזה שנאמר באהל מועד.
- כד** מזבח שלא נתחנך בקטרת לא יזה עליו שנאמר מזבח קטרת הסמים.
- כה** חסר מן הקטרת אחד מסמניה או מעלה עשן חייב מיתה עליה שנאמר ולא ימות כי בענן אראה על הכפורת וכן חייב מיתה על ביאתו בלא מצוה לפיכך אם שגג בביאה והזיד בקטרת או שנכנס כקטרת שלימה עם החסירה חייב מיתה.
- כו** הקטיר מן הקטרת של קדש הקדשים כזית בהיכל חייב מיתה.
- כז** חפינת הקטורת עבודה והמחשבה פוסלת בה וכן חתיית הגחלים לקטורת נפסלת במחשבה שמכשירי קרבן כקרבן.
- כח** חפן בראשי אצבעותיו או מן הצדדין או ממטה למעלה או שחפן בידו זו ובידו זו וקרב זו לזו או שנתפזרה קטורת מידו על הארץ ואספה או שחפן חבירו ונתן לחפניו או שחפן ומת ונכנס שני במה שחפן ראשון כל אלו ספק ולא יקטיר ואם הקטיר הורצה.